

Analýza uplatnitelnosti absolventů s těžkým postižením na trhu práce

Specifická část

Olomoucký kraj

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Pedagogická
fakulta

Univerzita Palackého
v Olomouci

Seznam autorů:

PaedDr. Pavlína Baslerová, Ph.D.

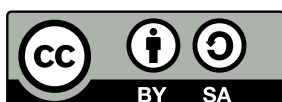
prof. PaedDr. Mgr. Jan Michalík, Ph.D.

Mgr. Jaromír Mašťalří, Ph.D.

Mgr. Lubica Vojteková

Bc. Lucie Zdražilová

Bc. Veronika Smoláková

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons BY-SA (Uveďte původ – Zachovejte licenci).
Licenční podmínky najdete na adrese
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

OBSAH

Úvod	4
kapitola 1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	5
kapitola 2 OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V KRAJI	6
2.1 Počet osob s průkazem ZTP	7
2.2 Počet osob s invalidním důchodem	8
2.3 Počet osob s příspěvkem na péči	9
2.4 Počet žáků s podpůrným opatřením 4. a 5. stupně	10
kapitola 3 ŠKOLY A TŘÍDY ZŘÍZENÉ PRO ŽÁKY SE ZP V KRAJI	11
3.1 Přehled škol regionálního školství	12
3.2 Základní a střední školy samostatně zřízené pro žáky se ZP	13
3.3 Základní školy speciální a základní školy pro žáky s LMP	14
3.4 Střední školy kategorie C: praktické školy	15
3.5 Střední školy kategorie E: učební obory	16
3.6 Střední školy kategorie H, L, M	17
3.7 Školská poradenská zařízení	18
kapitola 4 SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KRAJI PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	19
4.1 Sociální rehabilitace (SR), sociálně aktivizační služby (SAS), sociálně terapeutické dílny (STD)	20
4.2 Centra denních služeb (CDS), denní stacionáře (DS)	22
4.3 TS, DOZP, CHB a PSB	23
4.4 Odlehčovací služby (ODLS), osobní asistence (OSA)	24
4.5 NRZP a odborné sociální poradenství	25
kapitola 5 AKTIVITY DALŠÍCH ORGANIZACÍ V KRAJI ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU OSOB S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	26
5.1 Neziskový sektor podílející se na podpoře osob s TP	27
5.2 Místní akční skupiny	28
kapitola 6 PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ PRO OSOBY S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V KRAJI	29
6.1 Úřady práce a Informační poradenská střediska	30
6.2 Sociální podniky	31
6.3 Deset největších zaměstnavatelů v kraji.....	32
Závěr	33

ÚVOD

Specifická část Analýzy uplatnitelnosti absolventů s těžkým postižením na trhu práce monitoruje vzdělávací a pracovní příležitosti osob s těžkým postižením v Olomouckém kraji. Seznamuje současně čtenáře se systémem sociálních služeb, které těmto jedincům umožňují udržet adekvátní kvalitu života. Navazuje nejen na obecnou část Analýzy, ale také na další výstupy projektu Systémová podpora kariérového poradenství a tranzitních programů žáků se SVP v ČR, jehož realizátorem je Ústav speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci:

- Rukověť kariérového poradce žáků se SVP – individuální plánování a tranzitní program a
- Rukověť kariérového poradce žáků se SVP – specifická část Olomoucký kraj.

„Obecná“ část Rukověti seznamuje uživatele zejména s principy a postupy tranzitního programu, který je zaměřen nejen na přechod ze světa vzdělávání do světa práce, ale i na přechod ze světa vzdělávání do prostředí (nejčastěji sociálních služeb), které umožňuje udržení či zvýšení kvality života i bez pracovního uplatnění. Specifická část Rukověti nabízí čtenáři seznam a podrobnější charakteristiku organizací participujících na vzdělávání, sociální podpoře a zaměstnanosti osob s těžkým postižením v Olomouckém kraji. Předkládaná specifická část Analýzy pak prostřednictvím geoinformačních map umísťuje dané organizace do prostředí Olomouckého kraje tak, aby byly pro uživatele co nejpřehlednější.

V první části Analýzy jsou krátce představeny základní demografické údaje Olomouckého kraje.

Druhá část obsahuje základní informace (data bez mapových podkladů) o sociální podpoře osob s těžkým zdravotním postižením, vedoucí k identifikaci jejich počtu: počet osob s průkazy TP, ZTP a ZTP/P, počty osob pobírajících invalidní důchody a příspěvek na péči. Současně je tam uvedeno číselné vyjádření počtu žáků základních škol v kraji, kterým jsou přiznána podpůrná opatření 4. a 5. stupně.

Třetí kapitola se věnuje školským institucím, které vzdělávají či poskytují poradenskou podporu osobám se závažným zdravotním postižením. Čtenář v ní nalezne přehled všech škol regionálního školství v kraji, základních škol vzdělávajících žáky s mentálním postižením, základních a středních škol zřízených podle § 16 odst. 9, praktických škol, učebních oborů kategorie E a dalších vzdělávacích oborů těchto středních škol, které zároveň zřizují praktické školy či učební obory kategorie E.

Čtvrtá kapitola obsahuje grafické znázornění umístění těchto sociálních služeb, které se podílejí na podpoře osob s těžkým postižením: služby sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny, sociálně aktivizační služby a další instituce participující na podpoře této cílové skupiny.

Pátá kapitola je zaměřena na základní fakta týkající se neziskových organizací, popisuje jejich propojenost se sociálními službami a informuje o aktivitách MAP a MAS, které aktuálně síťují služby aktérů podílejících se na podpoře osob se znevýhodněním.

Poslední část této Analýzy mapuje pracovní příležitosti dostupné osobám s těžkým postižením v kraji. Uvádí organizace na chráněném i otevřeném trhu práce.

Data uvedená v Analýze jsou aktuální k lednu 2022.

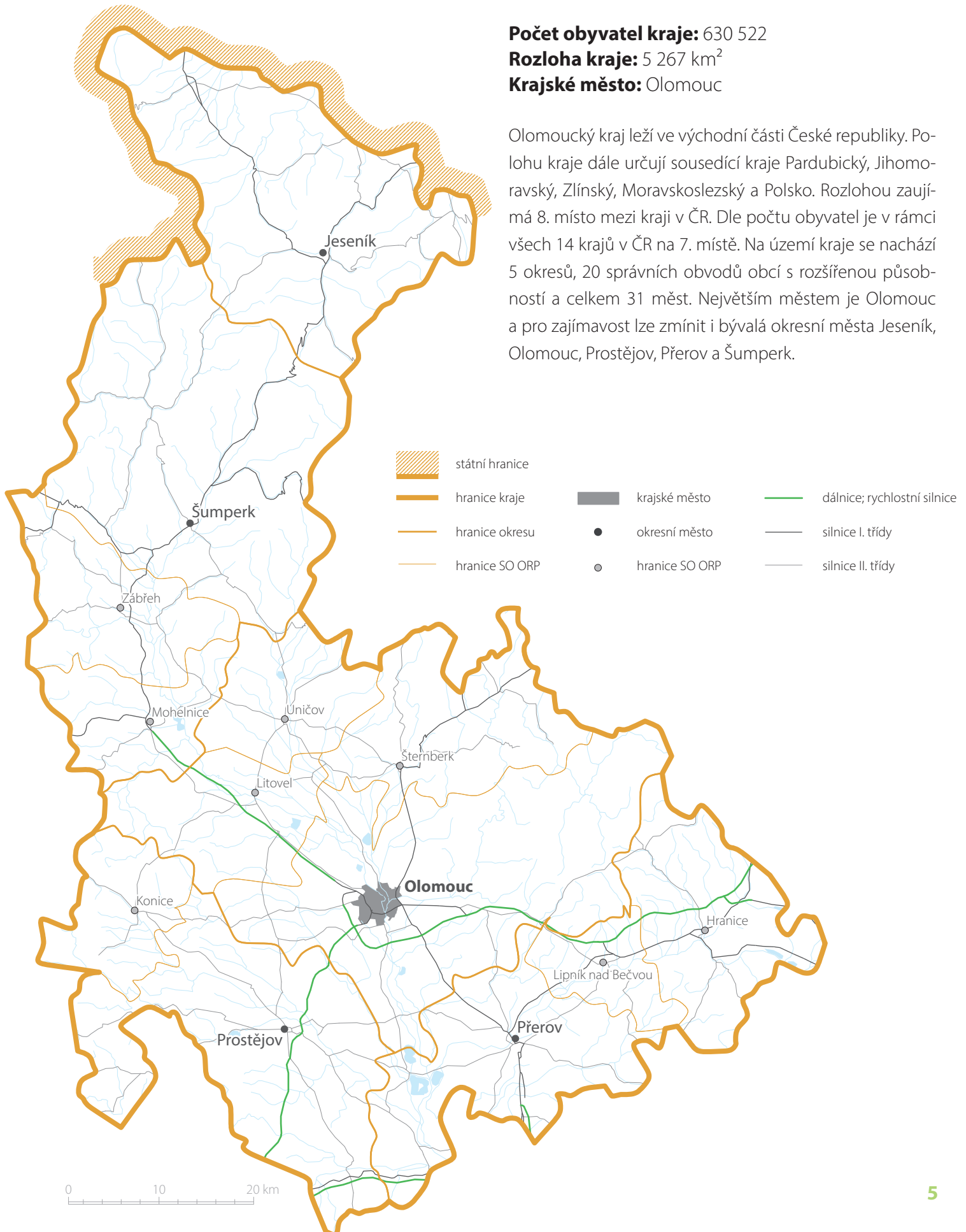
kapitola 1 ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Počet obyvatel kraje: 630 522

Rozloha kraje: 5 267 km²

Krajské město: Olomouc

Olomoucký kraj leží ve východní části České republiky. Polohu kraje dále určují sousedící kraje Pardubický, Jihomoravský, Zlínský, Moravskoslezský a Polsko. Rozlohou zaujímá 8. místo mezi kraji v ČR. Dle počtu obyvatel je v rámci všech 14 krajů v ČR na 7. místě. Na území kraje se nachází 5 okresů, 20 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a celkem 31 měst. Největším městem je Olomouc a pro zajímavost lze zmínit i bývalá okresní města Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk.

2.1 Počet osob s průkazem ZTP

2.2 Počet osob invalidním důchodem

2.3 Počet osob s příspěvkem na péči

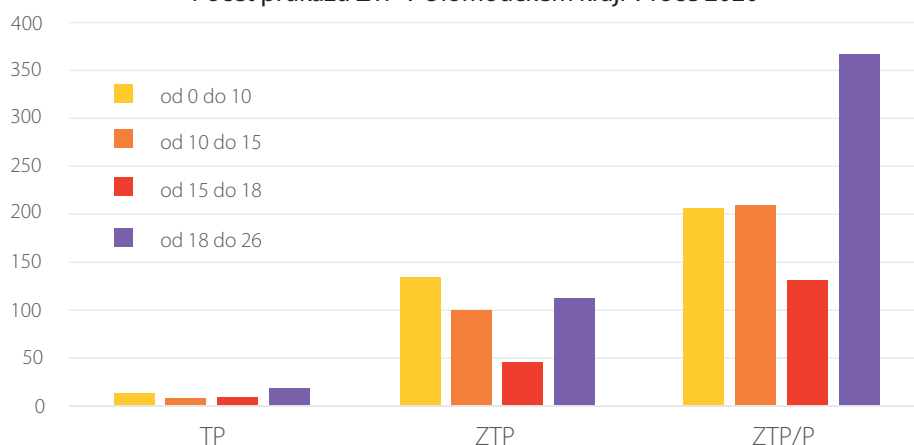
2.4 Počet žáků s podpůrným opatřením 4. a 5. stupně

2.1 POČET OSOB S PRŮKAZEM ZTP

Počet průkazů TP (těžce postižený) je ve všech věkových kategoriích zanedbatelný. Je tomu tak ostatně ve všech krajích republiky. Do jejich počtu se zřejmě promítá minimální výše benefitu, která z tohoto stupně podpory vyplývá. Počet průkazů ZTP (zvláště těžce postižený) se vždy pohybuje kolem 100. Pouze ve věkové kategorii 15–18 let je jejich nominální počet přibližně poloviční, což však odpovídá délce tohoto věkového intervalu oproti věkovým intervalům ostatním. Největší počet průkazů ve všech věkových kategoriích je zaznamenán u průkazu ZTP/P (zvláště těžce postižený s průvodcem). Tento typ průkazu je spojen s nejvyšší úrovní benefitů. Právě souvislost s průvodcem je zásadní pro děti s těžkým postižením v nízkém a školním věku. V dospělosti tento typ průkazu koreluje s přiznaným invalidním důchodem. Nízký počet průkazů ZTP/P ve věkové kategorii 15–18 let souvisí s krátkou délkou tohoto intervalu.

TP	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů.
ZTP	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů. Bezplatná doprava v MHD. 75% sleva při cestování vlakem a autobusem (mimo MHD). Možná sleva na kulturní a sportovní akce (záleží na pořadateli).
ZTP/P	Vyhrazené místo k sezení v dopravních prostředcích HD. Přednost při vyřizování úředních úkonů. Bezplatná doprava v MHD. 75% sleva při cestování vlakem a autobusem (mimo MHD). Možná sleva na kulturní a sportovní akce (záleží na pořadateli). Bezplatné využití veřejné hromadné dopravy pro průvodce. Bezplatná přeprava vodícího psa.

Počet průkazů ZTP v Olomouckém kraji v roce 2020

Počet průkazů ZTP v krajích České republiky v roce 2020

	od 0 do 10			od 10 do 15			od 15 do 18			od 18 do 26		
	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P	TP	ZTP	ZTP/P
Hlavní město Praha	38	180	318	31	140	291	14	58	169	52	191	355
Středočeský kraj	30	256	488	28	206	496	10	89	294	34	250	612
Jihočeský kraj	15	122	167	19	119	228	13	60	116	18	124	351
Plzeňský kraj	11	142	188	22	157	240	11	73	135	22	129	347
Karlovarský kraj	4	43	117	9	50	131	7	27	74	10	56	182
Ústecký kraj	34	208	384	41	203	462	18	114	273	39	270	620
Liberecký kraj	14	96	211	13	86	217	4	35	133	27	149	300
Královéhradecký kraj	12	173	178	13	142	211	5	59	128	17	163	358
Pardubický kraj	10	121	175	13	94	194	6	54	135	16	115	388
Kraj Vysočina	6	100	140	10	71	165	5	37	118	22	99	322
Jihomoravský kraj	37	313	434	43	232	412	16	96	247	49	266	639
Olomoucký kraj	13	134	206	8	100	209	9	45	131	18	112	366
Zlínský kraj	4	126	226	14	108	218	7	53	159	20	136	376
Moravskoslezský kraj	24	186	358	34	163	446	19	75	280	51	237	727

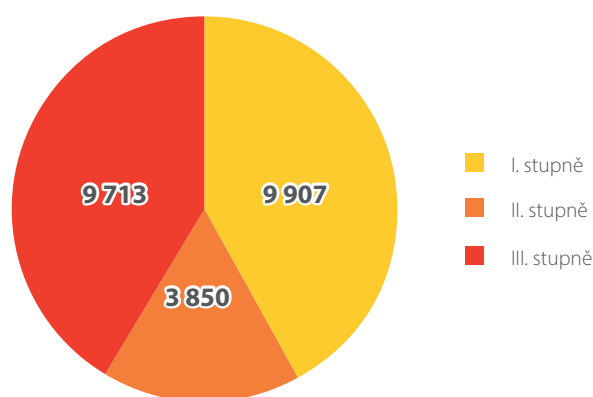
2.2 POČET OSOB S INVALIDNÍM DŮCHODEM

Nejvyšší počet osob s invalidním důchodem je v kategorii I. stupně invalidity, a to necelých 10 000 osob. V porovnání s Jihočeským krajem, který je počtem obyvatel srovnatelný s Olomouckým krajem, je četnost osob v I. stupni invalidity nižší přibližně o 2 000. Druhá nejvyšší četnost osob s invalidním důchodem je ve III. stupni invalidity (9 713 osob). Nejméně osob (3 850) spadá do II. stupně invalidity. Rozdíl mezi jednotlivými stupni invalidity spočívá v míře poklesu pracovní schopnosti občana.

Počet osob s ID podle stupně v krajích České republiky v roce 2020

	I. stupně	II. stupně	III. stupně
Hlavní město Praha	10 454	6 048	13 295
Středočeský kraj	19 721	8 424	18 725
Jihočeský kraj	11 918	4 548	9 266
Plzeňský kraj	9 346	5 239	10 844
Karlovarský kraj	3 999	1 968	4 580
Ústecký kraj	18 265	7 629	15 384
Liberecký kraj	7 677	3 453	7 789
Královéhradecký kraj	8 575	4 086	9 908
Pardubický kraj	9 352	4 129	8 968
Kraj Vysočina	8 840	4 092	8 766
Jihomoravský kraj	24 696	10 476	19 369
Olomoucký kraj	9 907	3 850	9 713
Zlínský kraj	10 222	4 114	11 026
Moravskoslezský kraj	20 062	8 570	20 346

Počet osob s ID v Olomouckém kraji v roce 2020

Invalidní důchod 1. st.	Invalidita 1. stupně Pokles pracovní schopnosti o 35 % až 49 %.
Invalidní důchod 2. st.	Invalidita 2. stupně Pokles pracovní schopnosti o 50 % až 69 %.
Invalidní důchod 3. st.	Invalidita 3. stupně Pokles pracovní schopnosti nejméně o 70 %.

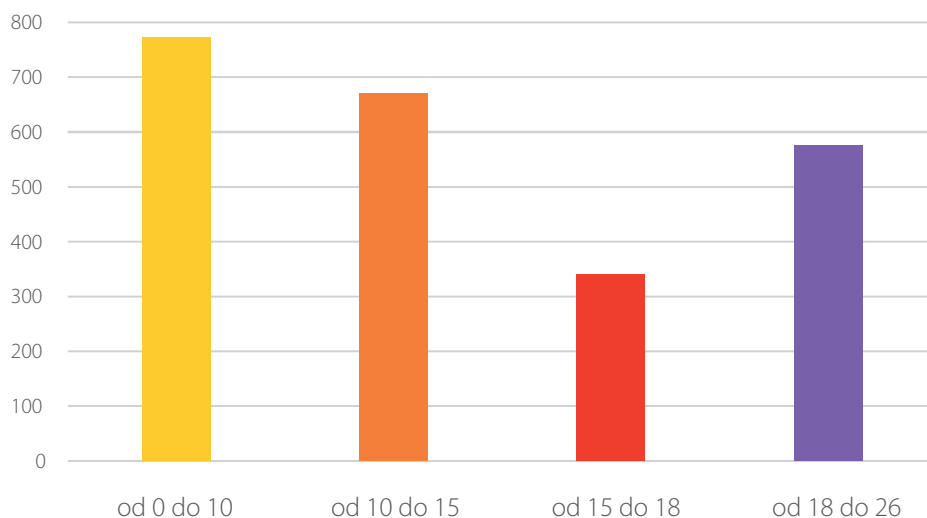

2.3 POČET OSOB S PŘÍSPĚVKEM NA PÉČI

Počet vyplacených příspěvků na péči v Olomouckém kraji do 18 let věku je celkem 1 783, což lze komparovat s Jihočeským krajem, který má přibližně stejný počet obyvatel. V Jihočeském kraji bylo v roce 2020 vyplaceno 1 794 příspěvků na péči osobám do 18 let věku. Četnost vyplácení příspěvku na péči do 18 let věku se v obou krajích výrazně neliší. Stejně tomu je i u vyplácení příspěvků na péči v kategorii nad 18 let (18–26 let) – v roce 2020 bylo vyplaceno v Olomouckém kraji 576 příspěvků a v Jihočeském kraji 575 příspěvků. Je nutné upozornit, že částky pobíraného příspěvku na péči do 18 let věku a nad 18 let věku jsou rozdílné. Nárok na příspěvek na péči má osoba starší než 1 rok. Děti do 1 roku se tudíž do dané kategorie nepočítají, i když je věkový rozptyl vymezen 0–10 let.

Stupeň závislosti	Osoby do 18 let	Osoby od 18 let
I. lehká závislost	3 300 Kč	880 Kč
II. středně těžká závislost	6 600 Kč	4 400 Kč
III. těžká závislost	13 900 Kč	12 800 Kč
IV. úplná závislost	19 200 Kč	19 200 Kč

Počet vyplacených příspěvků na péči v Olomouckém kraji v roce 2020

Počet vyplacených příspěvků na péči v České republice v roce 2020

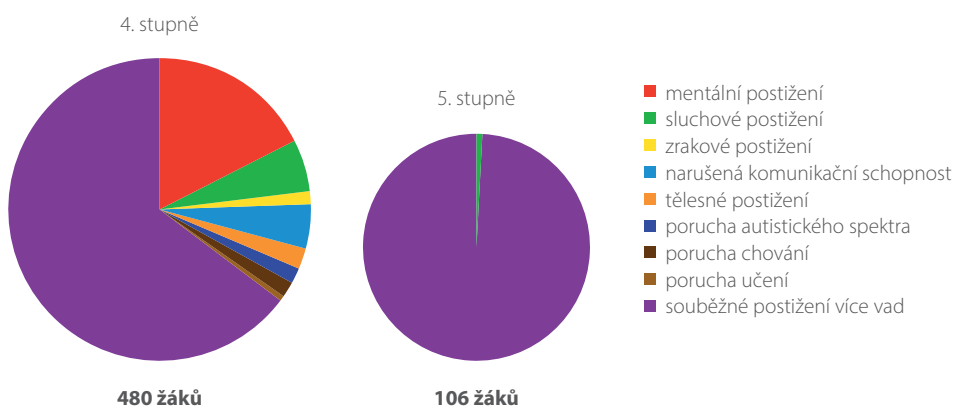
	od 0 do 10	od 10 do 15	od 15 do 18	od 18 do 26
Hlavní město Praha	1 298	1 012	429	677
Středočeský kraj	1 797	1 511	684	1 000
Jihočeský kraj	697	763	334	575
Plzeňský kraj	761	840	353	561
Karlovarský kraj	361	400	172	297
Ústecký kraj	1 293	1 385	639	1 058
Liberecký kraj	670	584	263	477
Královéhradecký kraj	837	707	343	620
Pardubický kraj	744	700	300	576
Kraj Vysočina	575	521	247	489
Jihomoravský kraj	1 653	1 414	683	1 070
Olomoucký kraj	772	670	341	576
Zlínský kraj	668	646	316	565
Moravskoslezský kraj	1 206	1 174	613	1 152

2.4 POČET ŽÁKŮ S PODPŮRNÝM OPATŘENÍM 4. A 5. STUPNĚ

Podpůrná opatření (PO) 4. a 5. stupně doporučují výhradně školská poradenská zařízení (ŠPZ) a využívají se v podpoře žáků s těžkým postižením. Jde o žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáky nevidomé a neslyšící, žáky s těžkými dopady tělesného postižení, narušené komunikační schopnosti, poruchy autistického spektra a žáky se závažnými poruchami chování. Odborná literatura pojem těžké postižení nevysvětluje jednotně. Pro potřebu této Analýzy jsme čerpali ze statistického výkaznictví škol a uvádíme počty žáků, kteří jsou ve statistikách MŠMT uvedeni jako příjemci 4. a 5. stupně PO. Data z Olomouckého kraje ukazují, že z celkového počtu 480 žáků s doporučením 4. stupně PO je cca 64 % žáků se souběžným postižením více vadami a 17 % žáků s mentálním postižením. Na rozdíl od ostatních krajů je procentuální podíl žáků s více vadami vyšší a podíl žáků s mentálním postižením nižší. Žáci s NKS a žáci se sluchovým postižením jsou zastoupeni po 5 %, což může být důsledkem existence škol pro žáky s logopedickými vadami a se sluchovým postižením kraji. Žáci s jinými druhy postižení se objevují v počtu jednotek.

V 5. stupni PO jsou téměř výhradně vykázáni žáci se souběžným postižením více vadami. Pouze u jednoho žáka je vykázáno sluchové postižení.

Počet žáků ve 4. a 5. stupni PO podle postižení v Olomouckém kraji v roce 2020

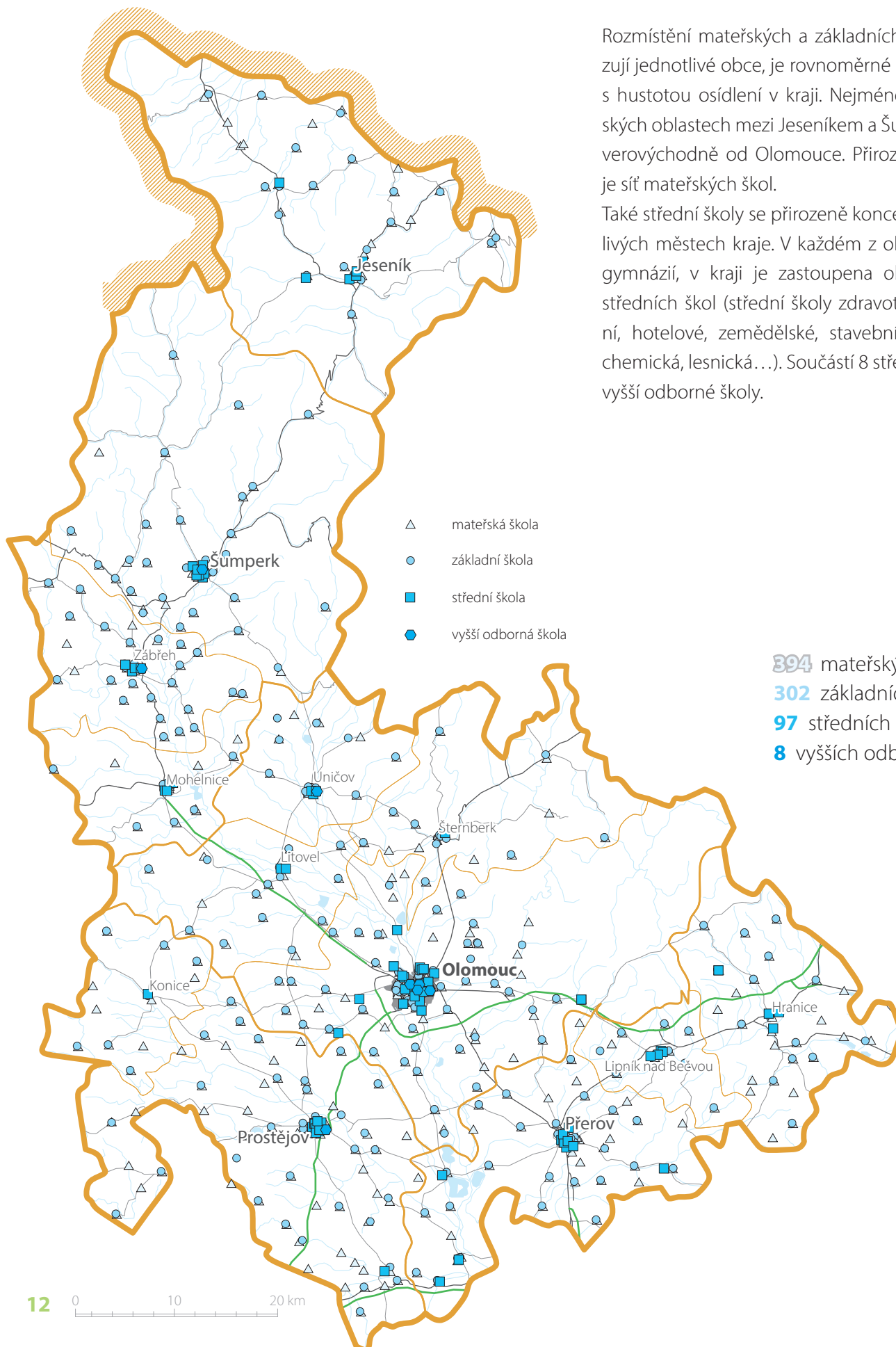

Počet žáků ve 4. a 5. stupni PO podle postižení v České republice v roce 2020

	4. stupeň									5. stupeň							
	MP	SP	ZP	NKS	TP	PAS	CHOV	UC	SPVV	SP	ZP	NKS	TP	PAS	CHOV	UC	SPVV
Hlavní město Praha	112	63	33	55	15	84	26	9	480	0	0	1	6	6	1	0	210
Středočeský kraj	159	5	5	16	18	53	25	3	588	0	0	0	4	8	0	0	176
Jihočeský kraj	159	18	2	5	8	72	6	2	129	0	0	0	5	9	0	0	103
Plzeňský kraj	146	19	8	15	21	18	8	0	350	0	0	0	2	0	0	0	99
Karlovarský kraj	57	10	3	15	3	3	8	25	193	0	0	0	0	0	0	0	65
Ústecký kraj	263	4	13	40	17	42	10	3	449	1	0	0	0	8	0	0	271
Liberecký kraj	66	17	1	21	2	62	11	2	180	0	1	0	2	15	0	0	79
Královéhradecký kraj	159	12	5	43	11	97	8	1	371	0	0	0	2	1	1	0	60
Pardubický kraj	135	6	4	28	11	32	21	3	243	1	0	1	2	1	0	0	99
Kraj Vysočina	110	6	3	8	2	11	0	0	197	0	0	0	0	1	0	0	81
Jihomoravský kraj	140	23	10	24	47	359	13	1	311	1	1	0	1	51	0	0	155
Olomoucký kraj	84	27	7	23	10	8	8	3	310	1	0	0	0	0	0	0	105
Zlínský kraj	140	23	4	28	8	16	2	1	232	0	0	0	2	0	0	0	121
Moravskoslezský kraj	672	76	11	201	53	434	39	1	291	0	0	4	6	117	0	0	378

- 3.1 Přehled škol regionálního školství
- 3.2 Základní a střední školy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením
- 3.3 Základní školy speciální a základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením
- 3.4 Střední školy kategorie C: praktické školy
- 3.5 Střední školy kategorie E: učební obory
- 3.6 Střední školy kategorie H, L, M
- 3.7 Školská poradenská zařízení

3.1 PŘEHLED ŠKOL REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ

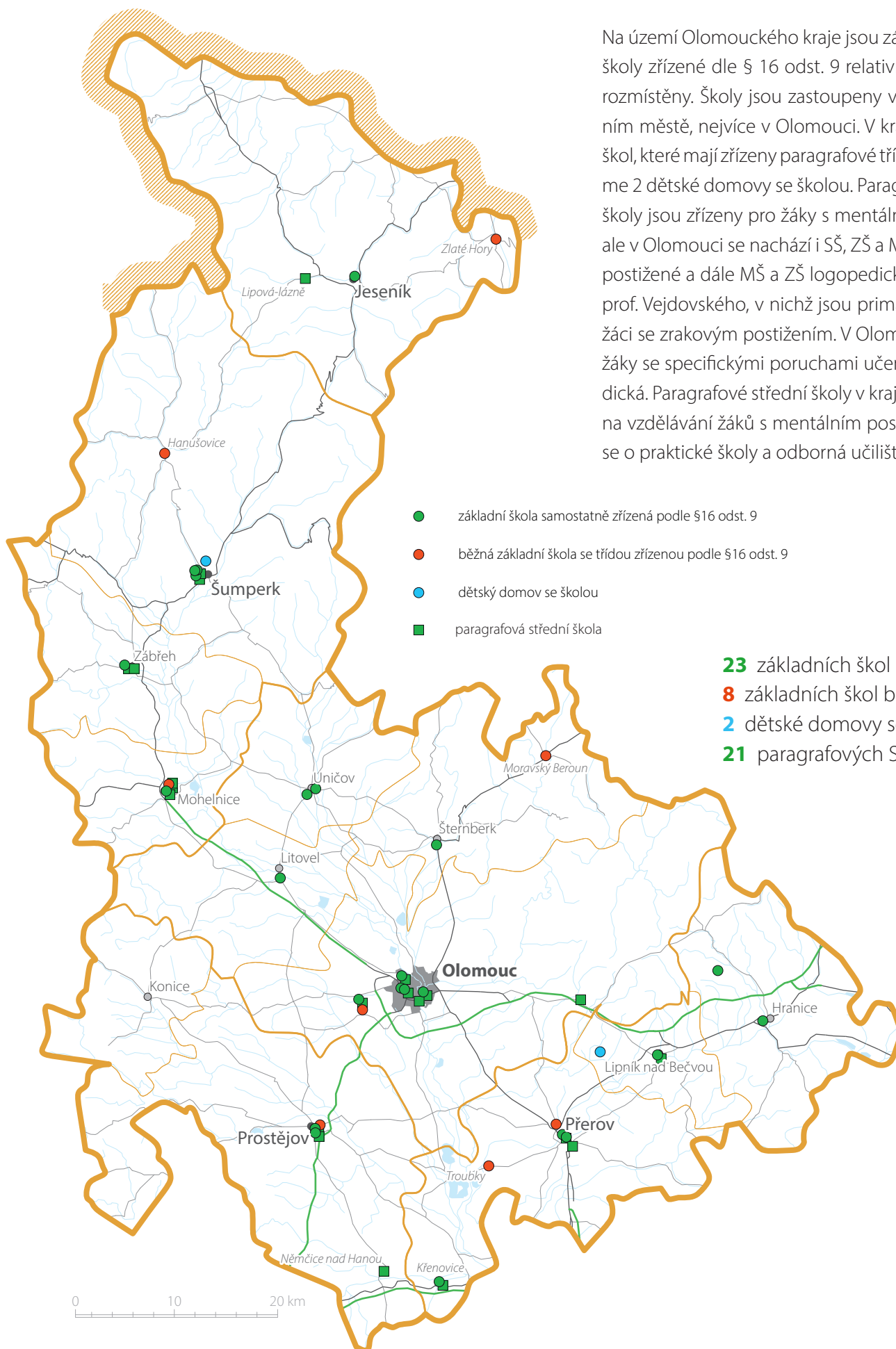

Rozmístění mateřských a základních škol, které zřizují jednotlivé obce, je rovnoměrné a koresponduje s hustotou osídlení v kraji. Nejméně škol je v horských oblastech mezi Jeseníkem a Šumperkem a severovýchodně od Olomouce. Přirozeně nejhustější je síť mateřských škol.

Také střední školy se přirozeně koncentrují v jednotlivých městech kraje. V každém z okresů je několik gymnázií, v kraji je zastoupena obvyklá nabídka středních škol (střední školy zdravotnické, obchodní, hotelové, zemědělské, stavební, pedagogická, chemická, lesnická...). Součástí 8 středních škol jsou vyšší odborné školy.

3.2 ZŠ A SŠ SAMOSTATNĚ ZŘÍZENÉ PRO ŽÁKY SE ZP

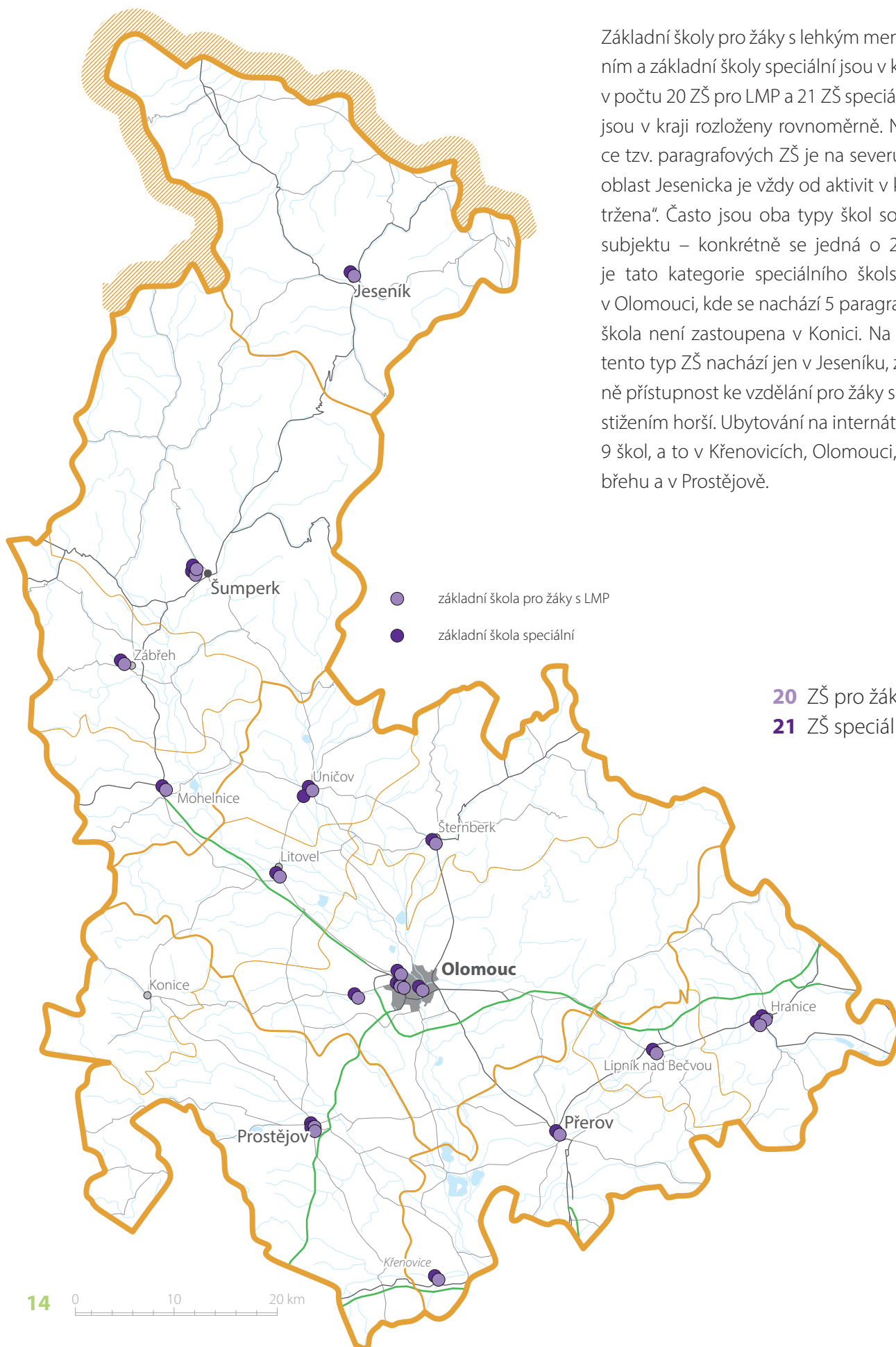
Na území Olomouckého kraje jsou základní a střední školy zřízené dle § 16 odst. 9 relativně rovnoměrně rozmístěny. Školy jsou zastoupeny v každém okresním městě, nejvíce v Olomouci. V kraji je 8 běžných škol, které mají zřízeny paragrafové třídy. V kraji najdeme 2 dětské domovy se školou. Paragrafové základní školy jsou zřízeny pro žáky s mentálním postižením, ale v Olomouci se nachází i SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené a dále MŠ a ZŠ logopedická a MŠ, ZŠ a SŠ prof. Vejvodského, v nichž jsou primárně vzdělávání žáci se zrakovým postižením. V Olomouci je i ZŠ pro žáky se specifickými poruchami učení a MŠ logopedická. Paragrafové střední školy v kraji jsou zaměřeny na vzdělávání žáků s mentálním postižením – jedná se o praktické školy a odborná učiliště kategorie E.

- 23** základních škol paragrafových
- 8** základních škol běžných
- 2** dětské domovy se školou
- 21** paragrafových SŠ

3.3 ZŠ SPECIÁLNÍ A ZŠ PRO ŽÁKY S LMP

Základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením a základní školy speciální jsou v kraji zastoupeny v počtu 20 ZŠ pro LMP a 21 ZŠ speciálních. Tyto školy jsou v kraji rozloženy rovnoměrně. Nižší koncentrace tzv. paragrafových ZŠ je na severu kraje, přičemž oblast Jesenicka je vždy od aktivit v kraji trochu „odtržena“. Často jsou oba typy škol součástí jednoho subjektu – konkrétně se jedná o 20 škol. Nejvíce je tato kategorie speciálního školství zastoupena v Olomouci, kde se nachází 5 paragrafových ZŠ. Tato škola není zastoupena v Konici. Na severu kraje se tento typ ZŠ nachází jen v Jeseníku, zde je ale obecně přístupnost ke vzdělání pro žáky s mentálním postižením horší. Ubytování na internátě nabízí celkem 9 škol, a to v Křenovicích, Olomouci, Šumperku, Zábřehu a v Prostějově.

3.4 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE C: PRAKTICKÉ ŠKOLY

V celém kraji se nachází 15 praktických škol, 4 z nich sídlí v Olomouci. Tyto školy zcela chybí na severozápadě kraje a dále také ve městech Uničov, Litovel, Šternberk, Konice a Hranice. Praktické školy v Olomouckém kraji nabízejí své obory jako jednoleté (11) nebo dvouleté (13). Lze tvrdit, že dojezdová vzdálenost do těchto škol je okolo 40 km. Dojíždění ale ztěžuje celkovou situaci, která pak může být náročná jak finančně, tak i časově. Výhodou proto může být internát či domov mládeže. Internáty jsou součástí praktických škol v Mohelnici, Olomouci, Šumperku, Zábřehu a v Prostějově. Domovy mládeže jsou součástí praktických škol v Olomouci a ve městě Lipová-lázně.

15 praktických škol

3.5 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE E: UČEBNÍ OBORY

Olomoucký kraj nabízí žákům s mentálním postižením učební obory kategorie E v rámci 12 škol. Tyto školy zcela chybí v Šumperku, Uničově, Litovli, Šternberku, Konici, Lipníku nad Bečvou a v Hranicích. Na Jesenicku se nachází jedna z těchto škol ve městě Lipová-lázně. Průměrná dojezdová vzdálenost do škol je okolo 40 km. Spektrum zaměření učebních oborů kategorie E je široké, pro některé žáky však může být komplikací nutnost do školy dojíždět (zvláště pro žáky s nižší mírou sociální adaptability). „Výhodu“ proto mohou mít školy nabízející ubytování v domově mládeže či na internátu. Internát je zřízen při SŠ v Mohelnici, Prostějově, Křenovicích a v Olomouci. Domovy mládeže jsou zřízeny při SŠ v Olomouci, Přerově, Zábřehu a ve městě Lipová-lázně.

12 SŠ kategorie E

3.6 STŘEDNÍ ŠKOLY KATEGORIE H, L, M

V Olomouci je zřízeno celkem 7 škol, které kromě vzdělávacích oborů kategorie E nabízejí žákům vzdělání i v oborech kategorií H, L a M. I když nepředpokládáme, že by žáci s mentálním postižením studovali maturitní obory, u některých z nich je reálné, aby pokračovali ve své studijní dráze v učebním oboru kategorie H. Pro žáky s těžkým postižením (bez mentálního postižení) jsou samozřejmě otevřeny i studijní obory kategorie L a M. Tyto školy se nacházejí v Olomouci, Velkém Újezdu, Přerově, Jeseníku, Mohelnici a v Zábřehu, zcela chybí na severovýchodě a jihozápadě kraje. Dojezdová vzdálenost je okolo 40 km. Jeseník je opět odlehlou částí kraje, s nízkou hustotou obyvatel z důvodu horského terénu. Pro žáky s větší vzdáleností školy od místa bydliště jsou velkou výhodou domovy mládeže či internáty. Internát je součástí SŠ v Olomouci a domovy mládeže jsou zřízeny na SŠ v Olomouci, Přerově, Zábřehu a ve městě Lipová-lázně.

7 SŠ kategorie H, L a M

3.7 ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Olomoucký kraj se snažil v uplynulých letech koncentrovat školská poradenská zařízení do jednoho subjektu. Transformace, která má být dokončena v roce 2022, vyústila ve vznik zařízení s názvem PPP a SPC Olomouckého kraje. Aktuálně jsou do něj zařazeny všechny PPP (5 pracovišť v původních okresech s dalšími 6 detašovanými pracovišti). Detašovaná pracoviště chybí v Zábřehu, Lipníku nad Bečvou a v Kojetíně. I přesto je celková dostupnost PPP v kraji velice dobrá.

Součástí krajského subjektu jsou (nebo v brzké době budou) všechna SPC zřizovaná krajem. Svou příslušnost k původní škole neztratilo SPC pro žáky se SP a SPC při ZŠ a SŠ DC 90 v Olomouci, SPC Schola Viva v Šumperku a SPC při SOŠ v Hranicích. Jedná se o SPC s jiným zřizovatelem.

kapitola 4 **SOCIÁLNÍ SLUŽBY V KRAJI PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TĚŽKÝM ZDRAV. POSTIŽENÍM**

4.1 Sociální rehabilitace (SR), sociálně aktivizační služby (SAS), sociálně terapeutické dílny (STD)

4.2 Centra denních služeb (CDS), denní stacionáře (DS)

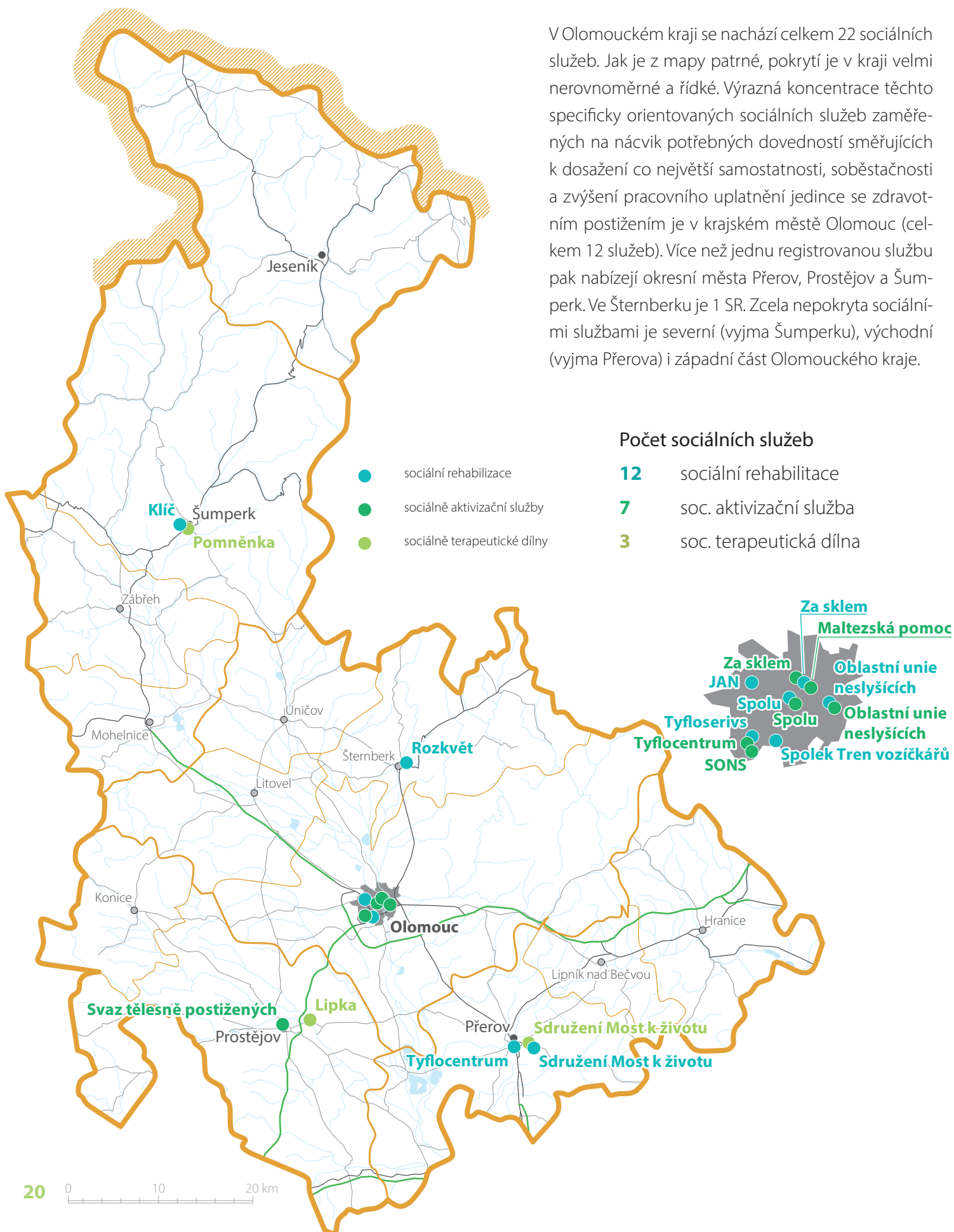
4.3 Týdenní stacionáře (TS), domovy pro osoby se zdravotním postižením (DOZP), chráněná bydlení (CHB), podpora samostatného bydlení (PSB)

4.4 Odlehčovací služby (ODLS), osobní asistence (OSA)

4.5 Národní rada pro zdravotně postižené (NRZP) a odborné sociální poradenství

4.1 SOC. REHAB., SOC. AKT. SLUŽBY A SOC. TERAP. DÍLNY

V Olomouckém kraji se nachází celkem 22 sociálních služeb. Jak je z mapy patrné, pokrytí je v kraji velmi nerovnoměrné a řídké. Výrazná koncentrace těchto specificky orientovaných sociálních služeb zaměřených na nácvik potřebných dovedností směřujících k dosažení co největší samostatnosti, soběstačnosti a zvýšení pracovního uplatnění jedince se zdravotním postižením je v krajském městě Olomouc (celkem 12 služeb). Více než jednu registrovanou službu pak nabízejí okresní města Přerov, Prostějov a Šumperk. Ve Šternberku je 1 SR. Zcela nepokryta sociálními službami je severní (vyjma Šumperku), východní (vyjma Přerova) i západní část Olomouckého kraje.

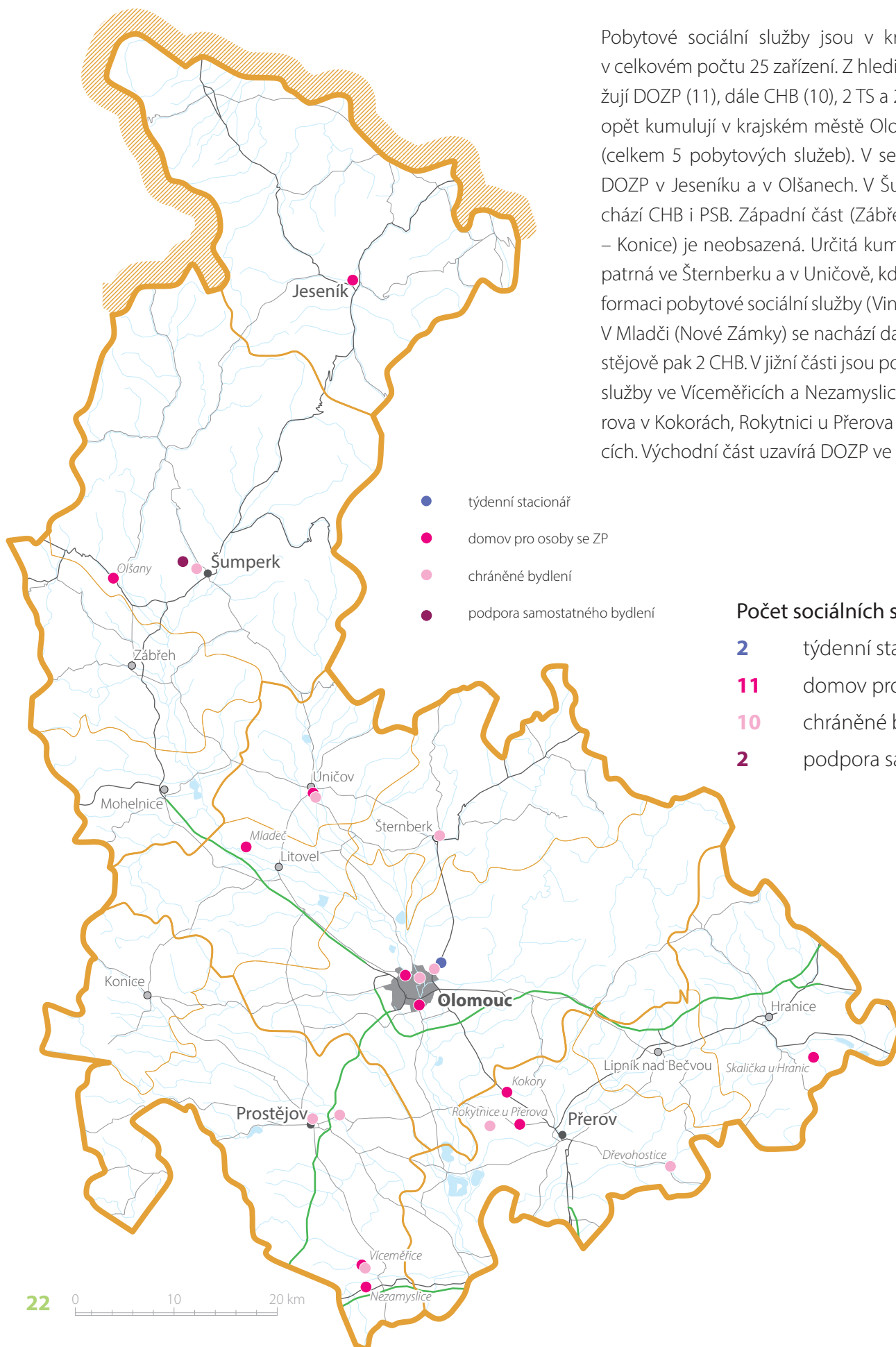
4.2 CENTRA DENNÍCH SLUŽEB A DENNÍ STACIONÁŘE

V kraji se nachází celkem 16 ambulantních sociálních služeb. I přesto, že součástí služby není poskytování ubytování, jedná se o významný typ podpory nejen pro danou cílovou skupinu, ale i pro pečující osoby. Rozmístění služeb není v Olomouckém kraji zcela rovnoměrné a z hlediska četnosti je relativně řídké. Určitou kumulaci lze spatřit v jihovýchodní části kraje (Prostějov, Kojetín, Přerov, Hranice). V krajském městě Olomouc a v blízkém okolí (Topolány) se nacházejí celkem 4 služby. Další zastoupení je v Uničově, Mohelnici, Zábřehu, Šumperku a Jeseníku. Ambulantní služby chybí např. v Konici, Šternberku, Lipníku nad Bečvou, Moravském Berouně, Hanušovicích či v Javorníku.

4.3 TS, DOZP, CHB a PSB

Pobytové sociální služby jsou v kraji zastoupeny v celkovém počtu 25 zařízení. Z hlediska typů převažují DOZP (11), dále CHB (10), 2 TS a 2 PSB. Služby se opět kumulují v krajském městě Olomouc a v okolí (celkem 5 pobytových služeb). V severní části jsou DOZP v Jeseníku a v Olšanech. V Šumperku se nachází CHB i PSB. Západní část (Zábřeh – Mohelnice – Konice) je neobsazená. Určitá kumulace služeb je patrná ve Šternberku a v Uničově, kde došlo k transformaci pobytové sociální služby (Vincentinum, p.o.). V Mladči (Nové Zámky) se nachází další DOZP, v Prostějově pak 2 CHB. V jižní části jsou pobytové sociální služby ve Víceměřicích a Nezamyslicích. V okolí Přerova v Kokorách, Rokytnici u Přerova a v Dřevohosticích. Východní část uzavírá DOZP ve Skaličce.

4.4 ODLEHČOVACÍ SLUŽBY A OSOBNÍ ASISTENCE

V Olomouckém kraji se nachází celkem 18 poskytovatelů (z toho 8 ODSL a 10 OSA) terénních sociálních služeb, tj. podpora je poskytována v přirozeném sociálním prostředí daného jedince (OSA), případně ambulantní/terénní formou (ODSL). Tyto služby jsou kumulovány tradičně v krajském městě Olomouc a jeho okolí. Dále v okresním městě Šumperk a okolí či v Prostějově. Na severu kraje lze zmínit Jeseník. Jednu z uvedených služeb nabízejí města Zábřeh, Mohelnice, Kojetín, Přerov a Hranice. Z celkového pohledu na kraj (četnost a geografické rozmístění) lze říct, že počet těchto služeb je velmi nízký a jejich rozvrstvení nerovnoměrné. V určitých oblastech Olomouckého kraje, např. Mohelnice, Litovel, Uničov, Šternberk, Lipník nad Bečvou, Javorník, Hanušovice, chybí úplně.

4.5 NRZP A ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

Odborné sociální poradenství má v Olomouckém kraji uspokojivé pokrytí s výjimkou periferních částí kraje. V každém sídle 5 okresů (Olomouc, Jeseník, Šumperk, Prostějov a Přerov) najdeme minimálně jednoho poskytovatele odborného sociálního poradenství. V severozápadní oblasti Olomouckého kraje služba chybí v Litovli, Uničově, Šternberku a v celé oblasti okolo Hranic na Moravě. Dále i západně od Olomouce na Konicku (zde je nejbližším městem Prostějov). Naopak výborná síť je na Zábřežsku, kde jsou kontaktní pobočky v Lošticích, Mohelnici, Zvoli a v Zábřehu na Moravě.

V centru krajského města Olomouc najdeme také pobočku Národní rady pro osoby se zdravotním postižením ČR, která poskytuje bezplatné právní a odborné sociální poradenství občanům se zdravotním postižením a seniorům.

22 poskytovatelů odborného sociálního poradenství

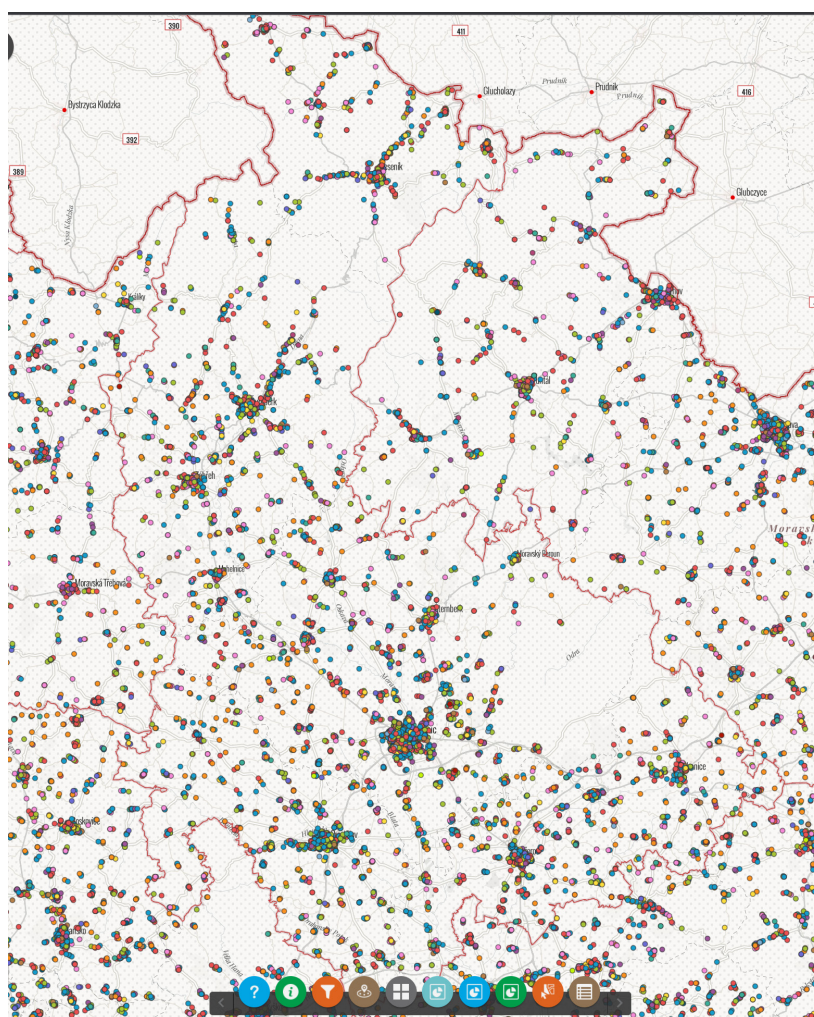
kapitola 5 **AKTIVITY DALŠÍCH ORGANIZACÍ V KRAJI ZAMĚŘENÝCH NA PODPORU OSOB S TĚŽKÝM ZP**

5.1 Neziskový sektor podílející se na podpoře osob s těžkým zdravotním postižením (TP)

5.2 Místní akční skupiny (MAS)

5.1 NEZISKOVÝ SEKTOR PODÍLEJÍCÍ SE NA PODPOŘE OSOB S TP

V rámci Olomouckého kraje je registrováno cca 7 060 nestátních neziskových organizací. Nejvíce NNO (až 1 700) se zaměřuje na oblast sportu, najdeme mezi nimi i kluby pro sportovce s různými druhy zdravotního postižení. V oblasti vzdělávání působí v Olomouckém kraji až 512 NNO (různé spolky, unie rodičů a přátel školy, školní kluby, oborové asociace, tvůrčí spolky, mateřská centra aj.). Na rozdíl od sportovních, zájmových a volnočasových organizací tvoří nepatrnou, leč významnou část organizace poskytující sociální služby (jedná se zhruba o 60 registrovaných poskytovatelů v kraji). V neposlední řadě nelze opomenout organizace, které chrání lidská práva občanů. Jsou to zejména spolky pro místní rozvoj, MAS, politická hnutí, fondy a nadace: 140 NNO řeší environmentální záležitosti, 218 organizací se věnuje politickým otázkám, 337 NNO tvoří církevní a náboženské spolky, 377 organizací pečuje o kulturu a památky Olomouckého kraje. Významnou část tvoří obecní sbory dobrovolných hasičů (540 spolků), dále více než 400 spolků nabízí služby v oblasti myslivosti a rybnářství. Největší koncentrace NNO je patrná ve střední oblasti Olomouckého kraje – kolem Olomouce, dále ve městech s vyšším počtem obyvatel (Přerov, Prostějov, Hranice, Šumperk). Severním směrem hustota pokrytí NNO řídne. Na mapě je patrná východní část kraje bez jakékoliv infrastruktury (služeb) – jedná se o Vojenský výcvikový prostor Libavá o rozloze 235 km². Nabídka NNO v Olomouckém kraji je téměř srovnatelná se strukturou NNO v Královéhradeckém kraji.

<https://muni.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=0d587bc3e7f646d78bb4389c332db1fd>

5.2 MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY

Na území Olomouckého kraje působí 16 místních akčních skupin (z toho MAS Moštěnka a MAS Střední Haná územně zasahují do Zlínského kraje), které zaštiťuje Krajské sdružení Národní sítě MAS ČR Olomouckého kraje. KS MAS Olomouckého kraje se stává významnou komunikační platformou – podporuje aktéry krajské sítě ve vzájemné spolupráci, ve sdílení zkušeností na krajské i celostátní úrovni a propaguje a medializuje činnosti jednotlivých MAS. Cílem MAS je prostřednictvím finančních zdrojů pomoci ke zvýšení kvality života občanů dané lokality (zkvalitnění a dostupnost služeb v regionech pro všechny skupiny obyvatelstva). MAS se kromě rozvoje regionu a venkova, zemědělství, podpory environmentálního přístupu, rozvoje kultury a památek věnují také strategiím plánování rozvoje jak sociálních služeb (tvorba komunitního plánu SS), tak i vzdělávání (tvorba místních akčních plánů – MAP).

Více informací najdete na <http://olomoucky.nsmascr.cz/>.

16 místních akčních skupin

kapitola 6 **PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ PRO OSOBY S TĚŽKÝM ZP V KRAJI**

6.1 Úřady práce a Informační poradenská střediska

6.2 Sociální podniky

6.3 Deset největších zaměstnavatelů v kraji

6.1 ÚŘADY PRÁCE A INF. PORADENSKÁ STŘEDISKA

Informační a poradenská střediska pro volbu a změnu povolání (IPS) jsou v kraji zastoupena celkem v 5 městech (Šumperk, Přešov, Jeseník, Olomouc a Prostějov). Kromě města Jeseník, kde je asi 11 000 obyvatel, se jedná o města s více než 25 000 obyvateli.

Popis náplně práce IPS včetně kontaktních údajů najdete na: <https://www.uradprace.cz/web/cz/informacni-a-poradenske-stredisko-olomouc>.

Krajská pobočka Úřadu práce ČR se tradičně nachází v krajském městě, tedy v Olomouci.

Kontaktní pracoviště Úřadu práce ČR jsou v Olomouckém kraji zastoupena v 16 městech – Olomouc, Hanušovice, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Prostějov, Přešov, Šternberk, Šumperk, Uničov a Zábřeh.

5 informačních a poradenských středisek ÚP ČR

16 poboček ÚP ČR

6.2 SOCIÁLNÍ PODNIKY

V Olomouckém kraji se nachází celkem 10 provozoven sociálních podniků v 6 městech – Šumperk, Hranice, Olomouc, Šternberk, Stařechovice a Zábřeh. Údaj však nemusí být definitivní, neboť dosud neexistuje právní ukotvení sociálního podniku, resp. povinnost daný sociální podnik evidovat ve veřejně dostupné databázi. Polovina sociálních podniků je na území města Olomouce. Pokrytí zcela absentuje na severu kraje a v okrajových částech kraje. Sociální podniky v Olomouckém kraji se zaměřují na výrobu a prodej přírodní kosmetiky, výrobu a prodej oblečení a obuvi, úklidové služby, prodej a výrobu reklamních předmětů, výrobu a prodej potravin, elektronický převod papírových dokumentů, výrobu upomínkových předmětů, komplexní polygrafickou výrobu, školení a workshopy digitálního marketingu, výuku jazyků, asistenci, výrobu a prodej kancelářských potřeb.

10 sociálních podniků

6.3 DESET NEJVĚTŠÍCH ZAMĚŠTNAVATELŮ V KRAJI

Deset největších zaměstnavatelů Olomouckého kraje je rozmístěno ve městech Olomouc, Mohelnice, Přešov, Prostějov, Uničov, Hranice a v obci Křtomil. Největší zaměstnavatelé v kraji a jejich zaměření: Univerzita Palackého se zaměřuje na vzdělávání; Fakultní nemocnice Olomouc zabezpečuje zdravotnické služby; Hella Autotechnik Nova, s.r.o. se orientuje na automobilový průmysl; Meopta-optika, s.r.o. se soustřeďuje na strojírenský průmysl; Siemens, s.r.o. se zaměřuje na elektrotechnický průmysl; Středomoravská nemocniční, a.s. se orientuje na zdravotnictví; Unex, a.s. se zaměřuje na strojírenský průmysl; Miele technika, s.r.o. se zabývá elektrotechnickým průmyslem; SSI Schäfer, s.r.o. se orientuje na strojírenský průmysl; Atelier Atarys, architektura a stavitelství, s.r.o. se zaměřuje na služby technického charakteru.

ZÁVĚR

Analýza znázorňuje geografické umístění škol vzdělávajících žáky s těžkým postižením a podpůrných poradenských služeb pro jejich žáky v Olomouckém kraji. Dále uvádí geografické rozmístění vybraných sociálních služeb, které jsou zásadní pro zachování kvality života těch osob s těžkým postižením, které nenajdou uplatnění na trhu práce.

Data týkající se školství jsou aktuální k lednu 2022. Jejich zdrojem byly kromě rejstříku škol zejména školní webové stránky. Bylo poměrně komplikované zjistit všechna uváděná data, neboť struktury webových stránek jednotlivých škol nejsou samozřejmě totožné. V další fázi sběru dat bylo proto využito místní znalosti odborníků z jednotlivých regionů. Snahou autorů bylo zajistit co nejvyšší počet relevantních dat, přesto je možné, že v některých jednotlivostech nemusí být data úplná.

Za zajištění informací týkajících se sociálních služeb v jednotlivých krajích patří poděkování především metodikům center tranzitní podpory v jednotlivých krajích. Analytickou činností, kombinující práci s oficiální databází registru poskytovatelů sociálních služeb, rešerše oficiálních webových stránek daných služeb i telefonické kontaktování, se jim podařilo vybrat a představit přehled pouze těch služeb, které jsou v daném kraji osobám s těžkým postižením přímo určeny. Vzhledem k dynamičnosti služeb poskytovaných v této oblasti se mohou i zde objevit dílčí nesrovnalosti.

Za informace týkající se služeb poskytovaných neziskovými organizacemi děkujeme především Mgr. Markétě Nešporové a jejím kolegům z Odboru pro sociální začleňování MMR ČR. Pro fungování a rozvoj neziskového sektoru v kraji je podstatný zdroj získání finančních prostředků.

Data týkající se zaměstnanosti osob s těžkým postižením byla získána na základě úzké spolupráce s vybranými pracovníky Úřadu práce ČR, jimž patří naše velké poděkování. Mapa sociálních podniků byla sestavena na základě volně dostupného adresáře (<https://ceske-socialni-podnikani.cz/>) sociálních podniků v ČR s následným kontaktování každého z nich. Díky tomu vznikl unikátní soubor jen těch sociálních podniků, které poskytují podporu osobám s těžkým postižením. I přes všechny dílčí nedostatky, které se mohly v tak širokospektrálním zaměření analýz napříč mnoha resorty vyskytnout, věříme, že předkládaná Analýza přinesla plastický informačně-geografický obraz možností a služeb, které lze osobám s těžkým postižením v Olomouckém kraji nabídnout.

Kolektiv autorů